

Wagner drömde om enat Europa

Sommaren 1947 fick **Elin Wagner** ett oväntat brev från Berlin. **Ludwig Eberlein** stod som avsändare. Efternamnet var mycket bekant, men vem var Ludwig? Det visar sig att det är sonen till den tyske man som Elin hade ett förhållande med under 1920- talet och en bit in på 1930-talet. Brevet innehåller en vädjan om hjälp då pappan tillfångatagits under andra världskrigets slutskede och nu befinner sig i ett jugoslaviskt fångläger under svåra förhållanden. Kunde Edit möjligen vara snäll att skicka ett paket med förnödenheter?

I detta tar Per Wirtén avstamp i denna något splittrade bok om kvinnokämpen, pacifisten, internationalisten och författaren Elin Wagner. Denna mångsidiga kvinna som bland annat var en av förkämparna för kvinnlig rösträtt, ingick i den inre kretsen i Fogelstadsgruppen, var med och grundade Rädda Barnen, införde Kväkarrörelsen i Sverige och också var ledamot av Svenska Akademien.

Den röda tråden i boken är dock Elin Wagners starka och tidiga engagemang i Europafrågan. Detta engagemang som startade efter första världskriget i början av 1920-talet, då hon reste i Europa och hamnade mitt i en av dåtidens mest infekterad konflikter. Den mellan Frankrike och Tyskland i Rhenlandet och Ruhrområdet. Frankrike hade ockuperat ett stort område för att tvinga fram att Tyskland skulle betala sitt krigsskadestånd. Ett skadestånd som var så stort att det redan krigshärjade landet gick på knäna. Konflikten växte och Europas framtid stod på spel.

I Mannheim träffar Elin den tyske nationalisten August Ritter von Eberlein. Ett förhållande som utvecklas till den kanske enda lyckliga kärlekshistoria hon haft. Som pacifist tar hon ställning till att Europa måste enas och hjälpa Tyskland ut ur krisen för att förhindra framtida krig. Von Eberlein utvecklas åt andra hållet och går så småningom in i nazistpartiet. Som

vi vet var det den sidan som vann. Elin förlorade sin kärlek till August, men hon förlorade även sin kärlek och dröm om ett enat Europa, då hennes ståndaktiga pacifism inte lyckades skapa fred.

Per Wirtén har skrivit en mycket intressant bok och jag har fått lära mig mycket nytt. Men boken blir stundtals ganska rörig då författaren försöker få med alla aspekter av denna mycket mångfacetterade kvinna. Det hade räckt med att utforska Wagners engagemang i Europafrågan och hur hon kunde falla för nationalisten och våldsverkaren August Ritter von Eberlein och dennes dåd under Nazi-Tyskland.

Peter Roth

Europa, ständigt detta Europa

Elin Wagners förlorade kärlek

Per Wirtén

Albert Bonniers förlag

